

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Pacjenta
Krystyna Barbara Kozłowska

RzPP-ZIP-076-25-1/MB/10

Warszawa, *27 kwietnia 2010*

Pan

Jacek Kozłowski

Wojewoda Mazowiecki

Mazowiecki Urząd Wojewódzki

Pl. Bankowy 3/5

00-950 Warszawa

Szanowny Panie Wojewodo

Rzecznik Praw Pacjenta otrzymuje zgłoszenia z obszaru województwa mazowieckiego, o pobieraniu przez świadczeniodawców opłat za obecność osoby bliskiej przy porodzie czyli tzw. porody rodzinne.

Rzecznik wskazuje, że na mocy art. 34 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta* (Dz. U. 2009 r. Nr 52, poz. 417, z późn. zm.), pacjent ma prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej. Opieka ta polega na pielęgnacji chorego oraz kobiet w warunkach ciąży, porodu i położu przez osoby bliskie. Prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej związane jest z prawem pacjenta do poszanowania jego życia prywatnego i rodzinnego.

Zgodnie z art. 35 ustawy, świadczeniodawca może obciążyć pacjenta kosztami, które poniósł w związku z realizacją przez pacjenta przedmiotowego prawa. Opłata rekompensująca powinna uwzględniać rzeczywiste koszty poniesione przez świadczeniodawcę czyli takie, które są bezpośrednio związane z realizacją przez pacjenta przedmiotowego prawa. Muszą mieć charakter racjonalny i uzasadniony, w przypadku porodu może to być koszt ubioru ochronnego dla partnera lub innej osoby bliskiej towarzyszącej pacjentce.

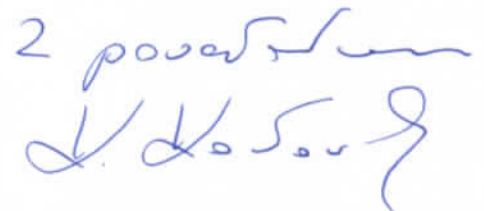
Opłata jest ustalana przez kierownika (dyrektora) zakładu opieki zdrowotnej, przy czym informacja o jej wysokości i sposobie ustalania jest jawna i powinna być udostępniona w lokalu zakładu opieki zdrowotnej np. w postaci ogłoszeń w gablocie przed wejściem na

oddział, na korytarzu oddziału lub w formie powszechnie dostępnej dokumentacji w sekretariacie szpitala. Informacja o wysokości samej opłaty jest jawna i powszechnie dostępna (w rozmowach telefonicznych). Świadczeniodawcy nie wskazują natomiast sposobu jej ustalania tj. nie wymieniają poszczególnych elementów wchodzących w skład opłaty. Brak takiej informacji uniemożliwia pacjentowi właściwą ocenę, czy opłata nie jest nadmierna i czy została ustalona w sposób prawidłowy.

Pobieranie nadmiernej, niezgodnej z rzeczywistymi kosztami, opłaty rekompensującej nosi znamiona praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjenta w rozumieniu art. 59 ustawy. Praktyka ta ogranicza lub uniemożliwia pacjentkom realizację ustawowego prawa do kontaktu z osobą bliską i sprawowania dodatkowej opieki pielęgnacyjnej.

Warunki udzielania świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych zostały uregulowane w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) oraz w aktach wykonawczych do wskazanej ustawy. Zgodnie z ww. ustawą pobieranie przez świadczeniodawców bezpośrednio od świadczeniobiorców opłat jest w opinii ministerstwa zdrowia, (*załącznik 1*) kwalifikowane jako naruszenie prawa. Obecność osoby bliskiej przy porodzie jest prawem pacjenta, nie jest to więc ani świadczenie refundowane ani świadczenie odpłatne wymienione w załączniku do ww. ustawy. Natomiast same zakłady opieki zdrowotnej nie mogą prowadzić działalności gospodarczej, w ramach której pobierałyby przedmiotowe opłaty.

W celu ustalenia, czy świadczeniodawcy podejmują działania naruszające zbiorowe prawa pacjenta, Rzecznik Praw Pacjenta zwraca się o przygotowanie i przekazanie listy świadczeniodawców z obszaru województwa mazowieckiego pobierających opłaty za obecność osoby bliskiej przy porodzie, wskazanie wysokości tych opłat, sposobu ich ustalenia oraz wskazania miejsca, w którym informacja o przedmiotowych opłatach i sposobie ich ustalania jest udostępniana pacjentom (*w załączeniu faktura*).

Handwritten signature in blue ink, with the number '2' written above it.

Załącznik 1 – Odpowiedź Ministra Zdrowia z dnia 22 stycznia 2008 r. na interpelację nr 468, znak: SPS-023-468/08 w sprawie pobierania opłat za porody i opiekę okołoporodową w publicznych szpitalach.

Załącznik 2 –faktura